

VEDTAK I SAK 2016/8

Klager: Norges Miljøvernforbund
v/Trygve W. Moxness
Nylandvegen 38
6011 Ålesund

Innklaget: Nordlaks Oppdrett AS
Boks 224
8455 Stokmarknes

Saken gjelder

Krav om å få utlevert informasjon om miljøpåvirkning ved lokalitetene til Nordlaks oppdrett AS med datterselskaper.

Saksgang

Norges Miljøvernforbund (heretter omtalt som "NMF" eller "klager") henvendte seg ved e-post til Nordlaks Oppdrett AS (heretter omtalt som "Nordlaks" eller "innklagede") 18. juli 2016.

E-posten inneholdt en liste med i overkant av 40 spørsmål som de ønsker besvart. NMF skriver at de har kopiert inn spørsmål som nemnda tidligere har pålagt virksomheter å utlevere. Spørsmålene knytter seg bl.a. til bruk og utslipp av avlusningsmedikamenter, bruk av giftstoffer i merdene, rømming av laks, avlivning av skadedyr, påviste sykdommer, bruk av medisiner og fargestoffer, bruk av bunnsmøringsmidler og innhold av tropisk trevirke i båter, samt innsyn i miljøundersøkelser foretatt etter pålegg fra myndighetene. NMF ber om at all informasjon sendes elektronisk til deres saksbehandler. Det presiseres at forespørselen gjelder alle lokalitetene til Nordlaks med tilhørende datterselskaper.

NMF sendte en ny forespørsel til Nordlaks i e-post 24. august med ytterligere 10 spørsmål knyttet til lokalitet 11326 Skøyen. Spørsmålene overlapper delvis med spørsmål stilt i e-posten 18. juli, med den forskjell at informasjon etterspørres fra de 10 siste årene.

I e-post 25. august klagde NMF Nordlaks inn for Klagenemnda for miljøinformasjon på bakgrunn av manglende overholdelse av svarfristene i miljøinformasjonsloven.

Nemnda orienterte klager i e-post 26. august om at klagen var fremsatt for tidlig og at klagen derfor ville bli stilt i bero frem til klagefristen begynte å løpe.

Nordlaks ga klager en foreløpig tilbakemelding ved e-post 30. august om at de jobbet med å utarbeide et svar som ville bli sendt klager så snart som mulig.

I e-post 22. september sendte NMF inn en oppdatert klage til nemnda der de viser til at det har gått mer enn to måneder fra kravet ble fremsatt (18. juli), uten at de har fått svar fra Nordlaks.

I klagen anmoder klager nemnda om å pålegge Nordlaks Oppdrett AS å utlevere digital kopi av etterspurt miljøinformasjon.

Nordlaks orienterte nemnda i e-post 23. september om at etterspurte opplysninger var sendt til klagers postadresse 21. september.

NMF ga i e-post 25. september tilbakemelding om at de ikke anså forespørselen som tilfredsstillende besvart av Nordlaks. De anmoder Nordlaks om å besvare resterende spørsmål i kravet og gjentar at de ønsker svarene oversendt elektronisk. De etterlyser også en nærmere begrunnelse for aktuelle avslag og viser til kravet i mil. § 18 femte ledd.

NMF sendte inn en separat klage til nemnda i e-post 25. september knyttet til lokaliteten Skøyen.

Nemnda oversendte i e-post 29. september den første klagen fra NMF til Nordlaks for kommentarer.

I e-post 3. og 6. oktober ba Nordlaks nemnda klargjøre hvilke av klagenes oversendelsen gjaldt og bemerket at det gikk mange e-poster frem og tilbake med til dels overlappende frister. Nemnda orienterte i e-post 3. og 7. oktober om at klagen fra 25. september var fremsatt for tidlig, men at Nordlaks kunne velge om de ville svare på denne sammen med den første klagen og at nemnda i så fall vil vurdere til to klagenes samlet i den videre prosessen.

Nordlaks oversendte tilsvaret til klagen i e-post 20. oktober. Det vises til tidligere svar sendt til klager per brev 21. september knyttet til de to kravene. I tilsvaret utdyper Nordlaks hvilke spørsmål de anser for ikke å være dekket av miljøinformasjonsbegrepet, hvilke spørsmål de mener kan besvares gjennom å vise til offentlig tilgjengelig registre, samt hvilke spørsmål de mener angår konkurransesensitiv informasjon.

Nemnda oversendte tilsvaret til klager i e-post 9. november og satte frist for kommentarer til 23. november. Nemnda oppfordret klager til å kvittere ut hvert enkelt spørsmål for besvart eller ikke, og peke på hva som evt. mangler av informasjon.

NMF oversendte kommentarer til klagen innen fristen 23. november, der det fremgår at de ikke anser svaret fra Nordlaks som tilfredsstillende. NMF er uenig i innklagdes vurdering av hvilke opplysninger som rammes av mil. § 2, hvilke typer opplysninger som skal være unntatt offentligheten samt i hvilken grad det er tilstrekkelig å henvise til nettsider. Til slutt lister de opp en rekke spørsmål som de mener Nordlaks har unnlatt å besvare.

Nemnda oversendte kommentarene fra klager til Nordlaks i e-post 2. desember. Samtidig gjorde nemnda Nordlaks oppmerksom på at et annet oppdrettsselskap (Wilsgård fiskeoppdrett, se sak 2016/9) hadde besvart likelydende forespørsel fra NMF. Nordlaks ba om å få vite hvilket selskap det dreide seg om og evt. om de kunne få se svaret til selskapet. Nemnda tok deretter kontakt med Wilsgård fiskeoppdrett som valgte å sende kopi av svaret til Nordlaks.

Nordlaks innga sluttkommentarer til klagen i e-post 16. januar 2017, som ble videresendt klager neste dag.

Nemnda ba i e-post 17. januar Nordlaks om å komme med ytterligere opplysninger knyttet til anførselen om at informasjon om biomasse og fôrforbruk er konkurransesensitiv informasjon. Nordlaks svarte nemnda i e-post 24. januar.

Nemnda sendte avslutningsvis NMF en e-post 27. januar for å avgrense kravet med hensyn til gjenstående spørsmål. Nemnda mottok svar fra NMF per e-post 29. januar 2017.

Etter dette gjenstår følgende spørsmål som NMF ber nemnda om å vurdere med hensyn til Nordlaks informasjonsplikt:

Krav 18. juli – alle lokaliteter:

- Hvor store mengder fisk døde ved anleggene i 2014, 2015 og 2016?
- Hvilke typer sykdommer (ikke begrenset til listeførte) har anleggene hatt i 2014, 2015 og 2016?
- Hvor mye fôr er Nordlaks per uke per anlegg, gi statistikk for hvert enkelt anlegg for årene 2014, 2015 og 2016
- Hva var månedlige biomassetall i 2014, 2015 og 2016?
- Hvor mange rømminger har Nordlaks hatt i hvert enkelt av årene 2014, 2015 og 2016?
- Hvor ofte har Nordlaks hatt kontakt med Mattilsynet i perioden 2014 til 2016?
- Hvilke mengder PCB, dioksiner, dieldrin, toxaphen, bromerte flammehemmere og polybromerte difenyletere (PBDE) finnes i ferdig produsert oppdrettslaks fra anleggene. Mengdene kan gjerne opplyses i nanogram per gram oppdrettslaks.
- Informasjon om bruk av lusevann etter behandling av oppdrettslaks med hydrogenperoksid eller andre virkestoffer i 2014, 2015 og 2016, inkludert:
 - når hvert enkelt utslipp skjedde,
 - hvor utslippet skjedde, angitt med geografisk navn og kartkoordinater,
 - mengde hydrogenperoksid /virkestoff brukt,
 - samt hvilke andre virkestoffer mot lakselus som eventuelt har blitt brukt i tillegg i forbindelse med det enkelte utslipp
- Hvilke typer "skadedyr" Nordlaks har avlivet i nærheten av oppdrettslokalitetene i 2014, 2015 og 2016. Med skadedyr mener NMF alle typer snyltedyrr, pattedyr, fugler og fisk.
- NMF krever innsyn i de miljøundersøkelsene som er gjort i 2014, 2015 og 2016 i henhold til utslippstillatelsene eller etter annet pålegg rettet mot lokalitetene.
- Informasjon om risikoen for at medisinbruken ved anleggene kan få betydning for mattryggheten og for naturlige arter i sjøen

Krav 24. august – lokalitet 11326 Skøyen:

- Hvor mye fôr i uken er benyttet per konsesjon de siste 10 år
- Navn og adresse for fôrleverandør de siste 10 år
- Fôrmengde per kg produsert laks per mnd/år
- Hva heter firmaet som gjør tilstandsvurderingene (MOM-B) av lokaliteten(e)

Innklagedes anførsler

Nordlaks mener de har besvart kravene fra NMF fyllestgjørende så langt de er forpliktet etter mil. § 16. Uenigheten i saken dreier seg om ulik forståelse av hvilke opplysninger som rammes av mil. § 2, hvilke typer opplysninger som skal være unntatt offentligheten samt mulighetene til å hente ut etterspurt informasjon fra offentlige databaser og instanser.

Etter Nordlaks vurdering faller informasjon om dødelighet ved deres anlegg, innhold av stoffer i ferdig oppdrettslaks, deres kontakt med Mattilsynet samt navn på fôrleverandør og selskap som gjennomfører miljøundersøkelsene utenfor begrepet "miljøinformasjon" i mil. § 2. Nordlaks mener det ikke er avgjørende at andre selskap har valgt å gi ut denne informasjonen. Selv om dødelighet i enkelte tilfeller kan relateres til smittsomme sykdommer, er ikke dødelighet i seg selv noe som påvirker det omkringliggende miljø, men et fiskevelferdsspørsmål.

Videre anser Nordlaks at informasjon om fôrforbruk og biomassetall for å være konkurransesensitiv informasjon, jf. mil. § 17 bokstav c. Informasjonen rapporteres månedlig inn til Fiskeridirektoratet, og NMF kan innhente den ønskede informasjonen derfra, dersom Fiskeridirektoratet ikke deler deres syn vedrørende konkurransesensitivitet. Nordlaks er klar over at andre selskap har utlevert ønsket informasjon, men finner ikke at det endrer på deres standpunkt. For å ytterligere begrunne anførselen om konkurransesensitivitet skriver Nordlaks følgende:

"Kunnskap om våre produksjonsforhold i den detaljgrad det er bedt om, gir også kunnskap om bl.a. produksjonsstrategi og uttaksmønster. Dette er informasjon som konkurrenter vil kunne utnytte for å tilpasse sin produksjon og uttaksmønster. Det er åpenbart at en konsekvens av dette vil kunne være redusert gevinst for Nordlaks sin virksomhet. Dette alene burde være tilstrekkelig grunnlag til å hemmeligholde disse opplysningene."

For de øvrige opplysningene som klager har bedt om, er det henvist til nettsteder som de mener gir fyllestgjørende informasjon i forhold til det som er etterspurt. Selskapet ser det ikke som hensiktsmessig å reprodusere informasjon som allerede finnes offentlig tilgjengelig, og viser til at dette er i samsvar med mil. § 18 annet ledd annet punktum. Dersom klager synes det er problematisk å søke i offentlige databaser, inviterer Nordlaks NMF til et møte der de vil demonstrere hvordan man søker opp informasjon i databasene.

Informasjon om *medisinbruk, lusetall og sykdommer* for den enkelte lokalitet, tillatelse og firma kan enkelt søkes opp på www.barentswatch.no. Når det gjelder risikoen for eventuell negativ påvirkning fra medisinbruken på mattryggheten og det omkringliggende miljø, henviser innklagde til at legemidlene er godkjent av norske myndigheter og foreskrevet av autorisert fiskehelsepersonell som ivaretar hensynet til mattrygghet og omkringliggende miljø. For informasjon om virkestoffer og egenskaper ved de aktuelle legemidlene, henvises klager til nettsiden <http://www.felleskatalogen.no/medisin-vet>. Videre henviser innklagde til www.nifes.no og www.mattilsynet.no med hensyn til spørsmål om *innhold av miljøgifter i fisken*. For så vidt gjelder *rømmingshendelser og miljøundersøkelser*, viser selskapet til at dette er tilgjengelig på www.kart.fiskeridir.no. Tilsvarende mener Nordlaks at klager kan få informasjon om *jakt på dyr* rundt anleggene ved å søke opp fellingstillatelser i norsk elektronisk postjournal (OEP). Fylkesmannen vil deretter sende ut vedtakene. Av hensyn til ressursbruk mener Nordlaks det må være tilstrekkelig å vise til vedkommende forvaltningsmyndighet gjennom nettstedet OEP.

Nordlaks minner om at et sentralt formål med offentliggjøring av informasjon på nettsteder som for eksempel www.barentswatch.no og www.fiskehelse.no er åpenhet og å sikre at allmenheten får tilgang til opplysningene. De ber om at Miljøklagenemnda som en del av saksbehandlingen gjør seg kjent med de relevante nettstedene.

Kommentarer fra klager

NMF er uenige i at fôrforbruk, biomasse og tilveksten for laksen skal være unntatt offentligheten. "Disse variablene sier noe om hvor mye fiskeskit som hver dag skites ut av anleggene til Nordlaks, og hvor mye lokalmiljøet rundt anleggene til Nordlaks forurenses."

Når det gjelder fiskedødelighet ved anleggene, informasjon om innholdet av miljøfarlige stoffer i det ferdige produkt samt avlivning av "skadedyr" rundt anleggene, viser NMF til at nemnda tidligere har pålagt selskapet Salten Aqua AS å utlevere slik informasjon og at disse sakene bør danne presedens (sak 2014/5 og sak 2015/10).

NMF legger til at Nordlaks er nærmest til å kjenne til kvaliteten på det ferdige produktet, samt hvilke miljøgifter laksen inneholder. Dersom forbrukere, gravide og barn risikerer å bli forgiftet eller få kreft av å spise laks fra Nordlaks sine anlegg, så er dette ifølge NMF en risiko som forbrukerne bør få kjennskap til.

Mattilsynets besøksfrekvens ved anleggene til Nordlaks sier noe om forhold ved drift av virksomheten samt om kontrollen av miljøet rundt anleggene er ivaretatt. NMF mener derfor at dette er miljøinformasjon, jf. mil. § 2.

Videre ønsker NMF å vite navn på fôrleverandører og selskap som gjennomfører miljøundersøkelser rundt anleggene for å kunne "undersøke om fôret er tilberedt på miljøvennlig vis med miljøvennlige innsatsfaktorer, samt om miljøundersøkelsene er utført på forsvarlig vis."

NMF mener det ikke er akseptabelt at Nordlaks henviser til eksterne nettsider for å opplyse om bruk av legemidler, lakselus, sykdommer og rømmingshendelser. Det er ikke mulig å enkelt hente ut etterspurt informasjon fra offentlige databaser. NMF mener det er viktig få informasjon fra primærkilden, og viser til at "informasjon som ligger i offentlige databaser kan tenkes å være registrert feil, eller ikke gi den fulle sannhet."

NMF viser til at de er godt kjent med OEP-databasen, og påpeker at man er avhengig av å skrive inn de nøyaktige søkeordene for å få treff. I tillegg er man avhengig av at den offentlige virksomheten faktisk har lagt ut de aktuelle dokumentene i OEP-databasen, noe som ikke alltid er tilfelle. Noen dokumenter fjernes også automatisk etter at det har gått en viss tid. NMF risikerer derfor å gå glipp av viktig miljøinformasjon dersom man henvises til offentlige databaser.

NMF ber nemnda anmode Nordlaks om å sende all informasjon elektronisk og argumenterer med at det er mer miljøvennlig og at det er lettere å finne frem i et elektronisk arkiv.

Andre opplysninger

Nemnda har vært i kontakt med *Fiskeridirektoratet* og *Mattilsynet* i anledning saken for å innhente opplysninger om regelverk og type informasjon som kan hentes ut fra deres nettsider.

Alle matfiskanlegg skal gjennomføre en trendovervåkning av miljøtilstanden på lokaliteten (B-undersøkelse) etter Norsk Standard 9410 "Miljøovervåkning av bunnpåvirkning fra marine akvakulturanlegg", eller tilsvarende internasjonal standard (jf. akvakulturdriftsforskriften § 35). B-undersøkelsen skal rapporteres inn via Altinn, og rapporten skal legges ved i PDF-format senest én måned etter at undersøkelsen er gjennomført.

På Fiskeridirektoratets nettbaserte kartløsning for akvakultur, <https://kart.fiskeridir.no/akva>, ligger blant annet informasjon om *miljøtilstand*. Ved å klikke på ikonet for temakart og deretter velge miljøtilstand, kommer det opp mange runde, fargede ikoner for alle lokaliteter merket på kartet. Ved å klikke på den enkelte lokalitet, dukker det opp et lite vindu med dato for undersøkelser og en klassifisering av tilstanden fra meget god til meget dårlig. Ved å klikke videre på den respektive undersøkelsen, kommer det blant annet navn på hvem som har gjennomført undersøkelsene, og det går an å bestille den aktuelle rapporten. Fiskeridirektoratet opplyser at det på grunn av tekniske forhold (brannmur) ikke er mulig per i dag for eksterne å laste ned rapportene direkte til egen datamaskin, men at det jobbes for å få på plass en slik løsning innen kort tid. Inntil videre må derfor rapportene bestilles fra Fiskeridirektoratet, som deretter sender rapportene digitalt.

Ved usikkerhet om hvor en lokalitet ligger på kartet, eller dersom det er snakk om flere lokaliteter knyttet til ett bestemt selskap, går det an å skrive navnet på selskapet i søkefeltet øverst til venstre på siden. En rullegardin viser hvilke lokaliteter som er tilknyttet selskapet og ved å klikke på én lokalitet, åpnes en ny side med informasjon om tillatelsesnummer mv. Ved å gå tilbake til kartvinduet er lokaliteten zoomet inn på og merket med et rundt ikon, og ved å klikke på dette ikonet skal det komme opp miljøtilstand og det skal være mulig å bestille miljøundersøkelsene for denne lokaliteten.

For informasjon om *rømming* av oppdrettslaks, anbefalte Fiskeridirektoratet å bruke temasiden for rømming og laste ned oversikt over rømmingshendelser per år istedenfor å bruke kartfunksjonen.

Når det gjelder krav om opplysninger om *ukentlig fôrforbruk og biomassetall*, opplyste Fiskeridirektoratet at de anser dette for å være taushetsbelagt informasjon, og at slike opplysninger – selv om de rapporteres inn – ikke er tilgjengeliggjort for allmennheten via deres nettsider. Fiskeridirektoratet oppgir som begrunnelse at biomassen utgjør oppdrettsvirksomhetenes varelager. Informasjon om biomassetall kan derfor utnyttes av konkurrenter med hensyn til leveransedyktighet, og som igjen kan utnyttes i en forhandlingsposisjon med potensielle kunder. Biomassen vil også kunne avsløre produksjonsstrategier som f.eks. planlegging med hensyn til tetthet. Fiskeridirektoratet anser det som en uavklart problemstilling om også de årlige tallene burde vært unntatt. Når det gjelder ukentlig fôrforbruk, mente Fiskeridirektoratet tilsvarende at dette er informasjon som kan avsløre produksjonsstrategier og leveransedyktighet. En som kjenner bransjen vil kunne regne ut omtrentlig biomassetall ved hjelp av å vite ukentlig fôrforbruk. Fiskeridirektoratet bekreftet imidlertid at årlig biomassetall og fôrforbruk vanligvis inngår i miljøundersøkelsene som sendes ut på forespørsel, uten at disse opplysningene spesifikt unntas (sladdes).

For å belyse dette spørsmålet ytterligere har nemnda kontaktet fiskeriøkonom og professor, *Terje Vassdal* ved Universitetet i Tromsø. Når det gjelder konkurranseeffekter av å kjenne en annen oppdretters fôrforbruk og biomasse, mener Vassdal at denne informasjonen vanskelig kan benyttes på en måte som skader en konkurrent eller kan endre konkurransesituasjonen mellom to oppdrettsanlegg. Det dreier seg om et homogent produkt med stort volum, som selges langt over produksjonskostnaden. Vassdal viste til at det ikke er uvanlig at selskapene oppgir detaljert informasjon om fôrforbruk til offentligheten, og at børsnoterte selskaper gir ut kvartalsvise tall. Avsløring av biomassetall kan riktignok si noe om behov for slakting, ettersom det er vanlig å balansere på grensen til maksimalt tillatt biomasse. Prisen vil imidlertid ikke reagere på endring i slakting hos en enkelt produsent. Transportsystemet har stor kapasitet, og det samme har slakteriene hvis en er avhengig av å leie slakting. Fra 2014 har den økonomiske situasjonen god hos alle oppdrettere, med mindre det har vært alvorlige

sykdomsutbrudd. Etter Vassdals syn er det derfor heller ikke rimelig å anta at forsert slakting pga. biomassetak vil sette noen normale oppdrettere i en økonomisk vanskelig situasjon.

Videre har nemnda innhentet informasjon fra *Mattilsynet* om regulering av akvatiske sykdommer og miljørisiko. Når det oppstår en ny sykdom vil den bli vurdert i henhold til kriteriene for listeføring. En rekke forhold spiller inn for om sykdommen føres opp listen over sykdommer som bekjempes med tiltak fra myndighetene. Oppdrettsvirksomhetene er ikke pålagt spesifikke krav knyttet til sykdommer som ikke står på liste 1 til 3 i henhold til kapittel 3 i *Forskrift om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr*. Mattilsynet kan imidlertid selv initiere tiltak mot disse sykdommene og det skal utarbeides en beredskapsplan for nye sykdommer på nasjonalt nivå. Mattilsynet peker for øvrig på den generelle aktsomhetsplikten i matlovens § 19 som alle må følge:

"Enhver skal utvise nødvendig aktsomhet, slik at det ikke oppstår fare for utvikling eller spredning av smittsom dyresykdom.

Levende dyr skal ikke omsettes, tas inn i dyrehold, flyttes eller settes ut når det er grunn til mistanke om smittsom dyresykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser."

Nemnda har også gjort seg kjent med tre andre nettsider som innklagde viser til, herunder www.barentswatch.no, www.nifes.no og www.fiskehelse.no.

Offentlig elektronisk postjournal, www.oep.no er allerede godt kjent for nemnda.

NMF har parallelt med denne saken klaget en annen bedrift, Wilsgård fiskeoppdrett AS, inn for nemnda. Klagen gjaldt opprinnelig de samme spørsmålene som ble stilt til Nordlaks, men etter at Wilsgård utleverte det meste av informasjonen som klager etterspurte, gjensto kun spørsmålet om innsyn i miljøundersøkelsene for behandling i nemnda, se vedtak i sak 2016/8.

Nemnda har tidligere behandlet flere liknende saker knyttet til miljøinformasjon fra oppdrettsselskaper. Nemnda viser her til sakene 2014/5 Salten Aqua, 2014/11 Sinkaberg-Hansen, 2014/9 Sjøtroll Havbruk og Salten Aqua 2015/10.

Nemndas vurdering

Klager har rettet to forespørsler til Nordlaks, hvorav den ene gjelder samtlige lokaliteter mens den andre er avgrenset til en bestemt lokalitet, 11326 Skøyen. Noen spørsmål overlapper med hverandre. Nemnda behandler de to kravene samlet.

Rettslig grunnlag

Klager krever informasjon om ulike forhold ved oppdrettsanleggene til Nordlaks med tilhørende datterselskaper. Med unntak av spørsmålet om fôrleverandør, gjelder kravet ikke produktspesifikk informasjon. Det er dermed reglene miljøinformasjonsloven som er det rettslige grunnlaget for å avgjøre om klager har krav på å få informasjonen de etterspør.

Krav 1: Hvor store mengder fisk døde ved anleggene i 2014, 2015 og 2016?

Vurdering av informasjonsplikt

Det følger av mil. § 16 første ledd at «miljøinformasjon (...) om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet» er utleveringspliktig. Retten til miljøinformasjon etter § 16 tilsvarer det virksomheten skal ha kunnskap om etter § 9.

Spørsmålet er tidligere drøftet av nemnda i sak 2014/5 Salten Aqua der nemnda kom til at mengde død fisk var omfattet av virksomhetens informasjonsplikt. Nemnda la i nevnte sak vekt på at fisk som dør i merdene ved anleggene er å betrakte som avfall slik dette begrepet er definert i forurensningsloven og viste bl.a. til en uttalelse i forarbeidene der avfall er omtalt i tilknytning til §§ 9 f. 16 (jf. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) s. 225):

"Når det gjelder avfall, vil som hovedregel opplysninger om avfallsproduksjon og håndtering i de fleste virksomheter av noen størrelse være forhold som kan medføre "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet". Virksomheten vil derfor som hovedregel ha plikt til å ha kunnskap om hvilke typer avfall som oppstår i virksomheten, og hvordan dette avfallet håndteres, dvs. hvordan avfallet oppbevares, eventuelt sorteres og behandles, herunder om avfallet leveres til sluttbehandling eller gjenvinning".

Ved vurderingen etter § 16 la nemnda også vekt på at det stilles konkrete krav i utslippstillatelsene til at mengde død fisk ved anlegget skal journalføres.

Nemnda slutter seg til vurderingene i sak 2014/5 og konkluderer med at mengde død fisk er omfattet av Nordlaks kunnskapsplikt etter § 9. NMF har dermed krav på denne informasjonen etter mil. § 16.

Krav 2: Hvilke type sykdommer har anleggene hatt i 2014, 2015 og 2016?

Vurdering av informasjonsplikt

I tråd med nemndas vurdering i sak 2015/10 legger nemnda til grunn at sykdomsutbrudd i oppdrettsanleggene er å anse som miljøinformasjon som er omfattet av virksomhetens informasjonsplikt, jf. mil. § 16 jf. § 2.

NMF har i kravet presisert at de krever informasjon om "alle typer sykdommer, ikke bare listeførte." Det oppstår dermed et spørsmål om informasjonsplikten omfatter *alle* slags sykdommer. Spørsmålet er ikke drøftet eksplisitt i den nevnte saken fra 2015.

Det følger av mil. § 16 første ledd at miljøinformasjon om forhold ved virksomheten "som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet", er utleveringspliktig.

Det fremgår av lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 116 (2001—2002) s. 224) at:

"Hvor den eksakte grensen går i hvert enkelt tilfelle kan ikke uttømmende angis på forhånd. Mange av de miljøforhold som har mer enn ubetydelig påvirkning på miljøet, kan være gjenstand for regulering fra miljøvernmyndigheter eller andre myndigheters side, for eksempel gjennom konsesjon eller generelle regler i lov eller forskrift. Generelt

kan man derfor si at de forhold som myndighetene har regulert av hensyn til miljøet eller utnyttelse av naturressurser, normalt vil være forhold som er over grensen for det ubetydelige. Utover de miljøforholdene som er direkte regulert, påhviler det virksomheten en selvstendig plikt til å vurdere om andre forhold i virksomheten kan medføre ikke ubetydelig påvirkning på miljøet."

Nemnda nevner i denne sammenheng at hvorvidt noe har vært regulert fra myndighetenes side, ikke er avgjørende for om det kan anses som «ikke ubetydelig», jf. mil. § 16. Det følger av forarbeidene at også samfunnets syn på ulike miljøproblemer og den faktiske utviklingen i miljøproblemene, kan være av betydning for om noe er over eller under terskelen, jf. Ot.prp. nr. 116 (2001—2002) s. 223.

I enkelte saker har riktignok nemnda vist tilbakeholdenhet med å gå inn på myndighetenes område der et spørsmål ikke har vært gjenstand for regulering. Det vises blant annet til sak 2014/5 Salten Aqua der nemnda tok stilling til om innklagde pliktet å gi informasjon om estimerte mengder avføring fra laks i oppdrettsmerdene:

"Etter nemndas syn må man ved vurderingen av informasjonsplikten etter miljøinformasjonsloven se hen til de vurderinger som er gjort av miljømyndigheten når de forhold som det etterspørres informasjon om, er regulert direkte gjennom tillatelse eller regelverk. Miljømyndigheten har vurdert det slik at virksomheten ikke skal pålegges å måle eller estimere sine utslipp. Nemnda mener det vil være å gå inn på myndighetsområdet til miljømyndigheten å pålegge innhenting av slik kunnskap etter miljøinformasjonsloven."

Mattilsynet fører tilsyn med oppdrettsselskapenes plikter knyttet til bekjempelse av sykdomsutbrudd i anleggene. Krav til bl.a. varsling, slakting, fjerning, destruksjon og brakklegging fremgår av tredje del "Regler om kontroll av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr" i *Forskrift om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr*¹. Kravene i forskriften er inndelt i ulike kapitler avhengig av om det dreier seg om sykdom på liste 1, 2 eller 3 (listene fremgår i et vedlegg til forskriften). Oppdrettsselskapene er ikke pålagt spesifikke plikter knyttet til sykdommer som ikke er listeførte, men de plikter å følge den generelle aktsomhetsplikten i matloven § 19 om å "utvise nødvendig aktsomhet, slik at det ikke oppstår fare for utvikling eller spredning av smittsom dyresykdom." Plikten er ikke begrenset til listeførte sykdommer.

Nemnda har sett hen til kravene i regelverket og vurdert om informasjonsplikten etter mil. § 16 skal begrenses til listeførte sykdommer, men har kommet til at dette vil innebære en innskrenkende tolkning av ordlyden i § 16. Etter nemndas syn plikter innklagde å gi informasjon om ikke ubetydelige utbrudd av sykdommer. Nemnda tilføyer at det uansett påhviler virksomheten en såkalt "negativ" kunnskaps- og informasjonsplikt, som innebærer at det er virksomheten som må godtgjøre at de forhold som informasjonskravet omfatter eventuelt bare medfører en ubetydelig ulempe for miljøet, jf. mil. § 16. Dette fremgår blant annet av forarbeidene til miljøinformasjonsloven, jf. Ot.prp. 116 (2001-2002) side 224, jf. mil. § 16.

Etter dette er det nemndas konklusjon at Nordlaks plikter å gi ut informasjon om ikke ubetydelige utbrudd av sykdommer i 2014, 2015 og 2016.

¹ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-06-17-819>

Er informasjonsplikten oppfylt?

Ifølge miljøinformasjonsloven § 18 kan etterspurt informasjon utleveres på den måten som anses "hensiktsmessig". Videre fremgår det at informasjonen som gis skal være "dekkende og forståelig i forhold til det informasjonsbehovet kravet gir uttrykk for." Dersom en forespørsel kan besvares fyllestgjørende ved å henvise til allment tilgjengelige offentlige registre, rapporter, produktmerking eller lignende, kan informasjonssøker henvises dit, jf. § 18 annet ledd annet punktum.

Nordlaks har henvist til nettsiden www.barentswatch.no for informasjon om sykdomsutbrudd ved deres anlegg. Ifølge NMF er det ikke mulig å enkelt hente ut etterspurt informasjon fra offentlige databaser. NMF mener det er viktig få informasjon fra primærkilden, og viser til at "Informasjon som ligger i offentlige databaser kan tenkes å være registrert feil, eller ikke gi den fulle sannhet."

Nemnda vil i det følgende vurdere om Nordlaks har oppfylt informasjonsplikten hva gjelder informasjon om sykdomsutbrudd.

Det fremgår av forarbeidene at henvisning til allment tilgjengelige registre bare kan benyttes hvor innsynsbejæringen kan besvares tilfredsstillende på denne måten. Det er presisert at henvisning til rapporter eller registre eller lignende ikke oppfyller kravet dersom dette betyr at det i praksis blir vanskelig for den som ber om informasjon, å få svar på det vedkommende ønsker, jf. Ot.prp. nr. 116 (2001—2002) s. 250. Videre har nemnda tidligere uttalt at informasjon ikke er "allment tilgjengelig" dersom det må bejæres innsyn hos offentlige myndigheter, se sak 2014/9 Sjøtroll.

Etter nemndas syn er det relativt enkelt å finne frem til etterspurt informasjon via nettsiden www.barentswatch.no. Fiskehelse, herunder lakselus og fiskesykdommer er et av hovedtemaene på forsiden. Ved å klikke videre får man opp et kart der det er mulig å krysse av for lakselus, pakreassykdom (PD) og infeksjøs lakseanemi (ILA). Det er i tillegg mulig å filtrere søket til virksomhet slik at kun sykdomsutbrudd ved Nordlaks' lokaliteter vises på kartet. Før filtrering viser kartet alle lokaliteter som driver eller har drevet med laks, ørret eller regnbueørret i perioden 2012 til i dag, og som har levert lakselusrapporter eller hatt fiskesykdommene ILA eller PD. Opplysninger om fiskesykdommer er hentet fra Veterinærinstituttet, mens opplysninger om lakselus, rensefisk og medikamentbruk er hentet fra Mattilsynet.

For sykdommene PD, ILA og lakselus anser nemnda at en henvisning til opplysningene på www.barentswatch.no gir et fyllestgjørende svar på forespørselen fra NMF, jf. mil. § 18 annet ledd. Mattilsynet opplyser at de kvalitetssikrer informasjon om PD og ILA. Informasjon om lakselus kan derimot inneholde feil da opplysningene utelukkende baserer seg på virksomhetenes innrapportering. Det kan derfor være hensiktsmessig at innklagde virksomhet, som et supplement, bekrefter overfor klager at opplysningene er korrekte hva gjelder lakselus.

I den grad klager skulle ha vanskeligheter med å finne frem til relevant informasjon, viser nemnda til at innklagde har tilbudt klager et møte der de kan få veiledning i bruk av de offentlige databasene. Forutsatt at opplysningene er tilgjengelige på nettsiden det er henvist til, er det nemndas syn at klager har fått et tilfredsstillende svar.

Nemnda har etter dette kommet til at informasjonsplikten er delvis oppfylt. Dersom det har forekommet ikke ubetydelige utbrudd av andre sykdommer enn PD, ILA og lakselus, jf.

vurdering av informasjonsplikten over, må Nordlaks gi klager slik informasjon.

Krav 3: Hvor mye fôr er Nordlaks per uke per anlegg? Gi statistikk for hvert enkelt anlegg for årene 2014, 2015 og 2016.

Krav 4: Hvor mye fôr i uken er benyttet per konsesjon de siste 10 år, samt fôrmengde per kg produsert laks per måned/år (rettet mot Skøyen).

Krav 3 rettet mot samtlige lokaliteter overlapper dels med krav 4 som er rettet mot lokalitet Skøyen der NMF har bedt Nordlaks gi informasjon om hvor mye fôr i uken som er benyttet per konsesjon de siste 10 år samt fôrmengde per kg produsert laks per mnd/år. Nemnda vurderer de to kravene samlet.

Vurdering av informasjonsplikt

Nemnda legger til grunn at opplysninger om *ukentlig fôrforbruk* er omfattet av informasjonsplikten etter mil. § 16, og viser til nemndsvedtak i sakene 2014/5 Salten Aqua og 2014/9 Sjøtroll. Bruk av fiskefôr gir utslipp i form av næringssalter og organisk stoff, noe som kan føre til lavt oksygeninnhold på sjøbunnen. Fôret kan også være tilsatt medisiner. Dette kan få negative konsekvenser for bunnfauna og fisk. Ved vurderingen av om fôrforbruket utgjorde et forhold over terskelen for det ubetydelige, jf. § 16, la nemnda vekt på at det er vanlig å stille vilkår om bruk av fôr og kjemikalier for å begrense miljøbelastningen av utslippene, samt vilkår om miljøundersøkelse for å ha kunnskap om virksomhetens miljøpåvirkning.

Med henvisning til tidligere praksis, er nemnda derfor kommet til at opplysninger om fôrforbruk per uke per anlegg i utgangspunktet er omfattet av Nordlaks informasjonsplikt etter mil. § 16.

Nemnda mener tilsvarende må gjelde opplysninger om *fôrmengde per kg produsert laks per måned/år*, også kalt *fôrfaktor*². I tillegg til å si noe om økonomisk lønnsomhet i virksomheten, sier fôrfaktoren også noe om virksomhetens påvirkning på miljøet. Jo mer fôr per kg laks, jo høyere sannsynlighet for at fôr går til spille. Miljødirektoratet har opplyst at Fylkesmannen noen ganger setter krav til øvre grense for fôrfaktor i tillatelsene etter forurensningsloven.

Nemnda er etter dette kommet til at opplysninger om *fôrmengde per kg produsert laks per måned/år* ved lokalitet Skøyen, i utgangspunktet er omfattet av Nordlaks informasjonsplikt.

Kan kravet om innsyn i ukentlig forbruk av fiskefôr samt fôrmengde per kg produsert laks per måned/år, avslås etter mil. § 17 første ledd bokstav c?

Nordlaks har avslått kravet med henvisning til mil. § 17 første ledd bokstav c. Det følger av denne bestemmelsen at et krav om miljøinformasjon kan avslås dersom "informasjonen som etterspørres angår tekniske innretninger og framgangsmåter, samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår". Ordlyden er den samme som i forvaltningsloven § 13 første ledd nummer 2, og mil. § 17 (1) (c) er ifølge forarbeidene ment å ha samme

² Fôrfaktor, angir innen fiskeoppdrett hvor mange kilo fôr fisken skal ha for å vokse én kilo. (Store norske leksikon)

anvendelsesområde som forvaltningslovens bestemmelse, jf. Ot. prp. nr. 116 (2001-2002) s. 249.

Bestemmelsen stiller krav til både opplysningenes art (drifts- eller forretningsforhold) og den eventuelle virkningen av at opplysningene gis ut (konkurransemessig betydning). Det kan uten videre slås fast at informasjon om fôrforbruk gjelder Nordlaks "drifts- eller forretningsforhold". Spørsmålet som gjenstår er om det vil være av konkurransemessig betydning for Nordlaks å hemmeligholde opplysningene som klager krever utlevert.

At noe er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde innebærer ifølge Ot. prp. nr. 116 (2001-2002) s. 162 at "offentlighet omkring opplysningene må kunne føre til økonomisk tap eller redusert gevinst for virksomheten, enten direkte eller ved at konkurrenter utnytter opplysningene." Nemnda har i tidligere praksis lagt til grunn at en påstand om å avslå et krav om miljøinformasjon med hjemmel i mil. § 17 første ledd bokstav c må være grunnlagt, og at behovet må være godtgjort av den som krever hemmelighold, jf. nemndas vedtak i sak nr. 2004/18, 2005/10, 2007/11, 2013/1, 2014/9 og 2014/11. Dette er også lagt til grunn av Høyesterett i Rt. 2010 s. 385 (Løvnskiold-dommen).

Som begrunnelse for avslaget viser Nordlaks til at informasjon om "produksjonsforhold i den detaljgrad det er bedt om", gir kunnskap om bl.a. produksjonsstrategi og uttaksmønster og at dette er informasjon som konkurrenter vil kunne utnytte for å tilpasse sin produksjon og uttaksmønster. De mener det er åpenbart at en konsekvens av dette vil kunne være redusert gevinst for Nordlaks sin virksomhet.

Nemnda har delt seg i et flertall og mindretall når det gjelder spørsmålet om opplysningene utgjør konkurransesensitiv informasjon.

Nemndas *flertall* (Graver, Cabot, Nyrud og Vestrum) har ut fra Nordlaks begrunnelse vanskeligheter med å se hvordan opplysningene rent faktisk vil kunne utnyttes av konkurrenter til skade for Nordlaks. Isolert sett mener derfor flertallet at Nordlaks ikke har godtgjort behovet for hemmelighold.

Flertallet viser videre til sak 2014/9 der nemnda behandlet et liknende krav rettet mot Sjøtroll Havbruk om å utlevere informasjon om "*månedsvis biomassetall (antall fisk og gjennomsnittsvikt) samt forbruk av fiskefôr for hver enkelt lokalitet*" i perioden 1. januar 2010 til og med 31. august 2014. Innklagde avsto kravet i medhold av mil. § 17 bokstav c med den begrunnelse at informasjon om fôrforbruket kunne brukes til å regne seg fram til hvilken pris de hadde forhandlet seg fram til ved innkjøp av fôr, noe som ville svekke virksomhetens konkurransesituasjon. Nemnda kom imidlertid til at behovet for hemmelighold ikke var godtgjort av innklagde, og uttalte følgende:

"Nemnda ser ikke bort ifra at konkurrerende virksomheter kan dra fordel av å få informasjon om Sjøtrolls fôrpriser ved fremforhandling av fôrpriser til egen virksomhet. Nemnda ser også at det vil kunne være mulig å regne seg frem til fôrprisen dersom man har opplysninger om fôrforbruk og fôrkostnader. Nemnda kan imidlertid vanskelig se at det lar seg gjøre å regne seg frem til fôrprisen når fôrkostnadene ikke er spesifisert i regnskapet. Det er kun de totale varekostnadene som fremgår her. Selv om konkurrenter kjenner til regnskap for denne typen virksomhet og gjennomsnittstall over fordeling av varekostnader for bransjen, slik Sjøtroll hevder, kan de vanskelig kjenne til hvor stor del av varekostnadene fôrkostnader utgjør i Sjøtrolls regnskap.

På denne bakgrunn legger nemnda til grunn at det ikke lar seg gjøre å regne seg frem til fôrprisen Sjøtroll betaler, ved å sammenstille fôrforbruk med opplysninger i regnskapet. Nemnda kan dermed ikke se at det er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde informasjon om fôrforbruk med den begrunnelse at det vil kunne avsløre virksomhetens fôrpris."

Nemnda la i den nevnte saken også vekt på at fôrforbruket til virksomhetens lokaliteter måtte anses for alminnelig tilgjengelig andre steder:

"Nemnda vil også påpeke at fôrforbruket til Sjøtrolls lokaliteter allerede fremgår av såkalte MOM-undersøkelser, som er tilgjengelige hos Fiskeridirektoratet ved forespørsel om innsyn. Dette er miljøundersøkelser som fiskeoppdrettsselskapene rapporterer til myndighetene for hver enkelt av sine lokaliteter. Slik nemnda ser det, vil det derfor under enhver omstendighet ikke ha konkurransemessig betydning å hemmeligholde disse opplysningene. Nemnda viser til forvaltningsloven § 13a nr. 3, hvor det fremgår at taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 ikke er til hinder for at opplysningene brukes når ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelig, f.eks. når de er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder."

Konklusjonen i sak 2014/9 kan ikke uten videre legges til grunn i foreliggende sak. Kravet mot Nordlaks går lenger i og med at det er spurt om fôrforbruk per uke per anlegg og per kg produsert laks. Nordlaks har også vist til andre forhold som begrunnelse for avslaget. Videre har nemnda i anledning saken innhentet opplysninger om Fiskeridirektoratets praksis og vurdering av taushetsplikt knyttet til de forespurte opplysningene, samt innhentet faglige råd fra en fiskeriøkonom.

Fiskeridirektoratets vurdering er at informasjon om fôrforbruk per uke per anlegg og per kg produsert laks faller innenfor taushetsplikten i fvl. § 13 første ledd nr. 2. Ifølge Fiskeridirektoratet vil en som kjenner bransjen kunne regne ut omtrentlig biomassetall ved hjelp av ukentlig fôrforbruk. Biomassen utgjør virksomhetens varelager og informasjonen vil kunne si noe om leveransedyktighet. Fôrforbruket spesifisert til ukentlig samt per kg produsert laks sier også noe om tilveksten på fisken. Med disse opplysningene kan det spekuleres i kjøp og salg av aksjer og på den måten vil offentliggjøring kunne svekke konkurransen i markedet og føre til redusert gevinst eller tap for den som opplysningene angår. På denne bakgrunn vil Fiskeridirektoratet aldri gi ut opplysninger om ukentlig fôrforbruk, og de understreker at de vil se svært alvorlig på om slike opplysninger kommer på avveie.

Professor og fiskeriøkonom, Terje Vassdal vurderer spørsmålet om konkurranseeffekter annerledes enn Fiskeridirektoratet. Som vist til under sakens bakgrunn (på side 6), mener Vassdal at informasjonen vanskelig kan benyttes på en måte som skader en konkurrent eller kan endre konkurransesituasjonen mellom to oppdrettsanlegg. Han forklarer at det dreier seg om et homogent produkt med stort volum, som selges til langt over produksjonskostnadene. Vassdal peker på at det ikke er uvanlig i bransjen at oppdrettere går ut med tilsvarende informasjon.

Flertallet viser i denne forbindelse til at en av konkurrentene til Nordlaks, Wilsgård fiskeoppdrett, har gitt ut opplysninger om ukentlig fôrforbruk for alle sine anlegg etter forespørsel fra NMF. Flertallet er enig med innklagde i at dette ikke kan være avgjørende for vurderingen. Etter nemndas syn er det imidlertid en indikasjon på at opplysningene ikke ligger innenfor kjerneområdet for taushetsplikten.

Virksomhetens behov for å kunne hemmeligholde bestemte opplysninger må i slike tilfeller veies opp mot allmennhetens interesse i opplysningene. Dette fremgår direkte av forarbeidene til miljøinformasjonsloven jf. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) s. 162 (punkt 14.11.5.3), hvor det heter:

"Hvilke opplysninger som omfattes av taushetsplikten, vil bero på om virksomhetens behov for hemmelighold er mer eller mindre beskyttelsesverdig og i hvilken grad allmenne hensyn tilsier at opplysningen må kunne utleveres. Kjerneområdet for taushetsplikt etter bestemmelsen vil ut fra dette være opplysninger om produksjonsmetoder og produktutvikling og lignende som konkurrenter kan bruke på tilsvarende måte i egen virksomhet".

At det må foretas en avveining påpekes også i veilederen til offentleglova, fra Justis- og politidepartementet. Her heter det i punkt 6.2.4 på s. 86:

"Opplysningar som kan skade konkurranseevna til verksemda på andre måtar enn ved at andre brukar opplysningane i deira eiga verksemd, kan etter omstenda óg vere underlagde teieplikt. Det skal likevel ein del til for at ein vil seie at det gjeld teieplikt for slike opplysningar. Utgangspunktet vil vere at det ikkje gjer det. I desse tilfella må ein gjere ei konkret vurdering av i kva grad omsyna bak teieplikta gjer seg gjeldande, og behovet for hemmelegald må vegast opp mot den offentlege interessa som er knytt til opplysningane."

Flertallet viser til formålet med miljøinformasjonsloven som er "å sikre allmenheten tilgang til miljøinformasjon" og bemerker at formålet generelt må veie tungt ved vurderingen av om krav om miljøinformasjon kan avslås i medhold av, jf. mil. § 17 bokstav c. Opplysninger om fôrforbruk sier noe om miljøpåvirkningen ved den enkelte oppdrettslokalitet jf. at fôrforbruket er en kilde til utslipp av næringssalter og organisk materiale. Spesifisert til hvor store mengder fôr som benyttes ved det enkelte anlegg per uke, kan det videre si noe om i hvilke perioder miljøpåvirkningen er størst. Mengden fiskefôr som benyttes på den enkelte lokalitet og samlet for alle lokalitetene til virksomheten, er også relevant for å vurdere virksomhetens fotavtrykk i produksjonsfasen.

Holdt opp mot allmennhetens interesse i opplysningene, er det flertallets syn at informasjon om ukentlig fôrforbruk per anlegg samt informasjon om fôrforbruk per kg produsert laks ikke kan unntas i medhold av mil. § 17 bokstav b. Slik saken er opplyst for nemnda, foreligger det ikke en tilstrekkelig berettiget interesse i å hemmeligholde de aktuelle opplysningene.

Flertallet har etter dette kommet til at anførselen fra Nordlaks ikke kan tas til følge. Nordlaks plikter derfor å gi klager opplysninger om fôrforbruk per anlegg per uke for årene 2014, 2015 og 2016, samt for de siste 10 årene for lokalitet Skøyen. I tillegg plikter Nordlaks å opplyse om fôrmengde per kg produsert laks per måned/år ved lokalitet Skøyen

NMF ber om at det gis statistikk for hvert anlegg. Med henvisning til mil. § 18 første ledd presiserer nemnda at det er opp til Nordlaks hvordan opplysningene gjøres tilgjengelig for klager.

Mindretallet (Pihlstrøm og Fjellstad) legger til grunn at opplysningene er konkurransesensitive og underlagt taushetsplikt etter mil. § 17 første ledd bokstav c, og viser i den forbindelse særlig til Fiskeridirektoratets vurdering. Mindretallet legger også vekt på Nordlaks sin vurdering av

spørsmålet. Videre viser mindretallet til at allmenhetens behov for informasjon delvis vil være ivaretatt gjennom innsyn i miljøundersøkelsene for den enkelte lokalitet.

Krav 5: Hva var månedlige biomassetall i 2014, 2015 og 2016?

Vurdering av informasjonsplikt

I tråd med nemndas vurdering i sak 2014/9 Sjøtroll legger nemnda til grunn at opplysninger om månedlige biomassetall er miljøinformasjon om forhold ved Nordlaks virksomhet som kan ha "en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet", jf. mil. § 16 jf. § 2. Antall fisk og fiskens vekt har betydning for størrelsen på utslippene ved anleggene i form av medikamenter og fôr. Fordi utslippene øker med antall fisk og fiskens størrelse, settes det grenser for størrelsen på produksjonen i utslippstillatelsen i form av maksimalt tillatt biomasse angitt ved tonn.

Nordlaks plikter derfor i utgangspunktet å utlevere den forespurte informasjonen.

Kan kravet om månedlige biomassetall avslås etter mil. § 17 første ledd bokstav c?

Nemnda viser til omtalen av mil. § 17 bokstav c under drøftelsen av krav 3 og 4 over. Nordlaks mener at offentliggjøring av månedlige biomassetall vil kunne medføre redusert gevinst for Nordlaks sin virksomhet, fordi opplysningene gir kunnskap om bl.a. produksjonsstrategi og uttaksmønster og at dette er informasjon som konkurrenter vil kunne utnytte for å tilpasse sin produksjon og uttaksmønster.

Biomassen er oppdrettsvirksomhetenes varelager. Informasjon om varelager vil etter nemndas syn normalt utgjøre forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde, jf. mil. § 17 bokstav c. Dette er også lagt til grunn i tidligere nemndspraksis, se blant annet 2007/5 Albert Bøe. Nemnda bemerker at dette bare er et utgangspunkt og at det kan tenkes tilfeller der opplysninger om varelager ikke utgjør konkurransesensitiv informasjon. Det må bero på en konkret vurdering av i hvilken grad hensynene som taler for hemmelighold gjør seg gjeldende, holdt opp mot hensynene som taler for at allmenheten skal få tilgang til opplysningene.

Fiskeridirektoratets vurdering er at informasjon om biomassetall vil kunne utnyttes av konkurrenter med hensyn til leveransedyktighet, og som igjen kan utnyttes i en forhandlingsposisjon med potensielle kunder. Biomassen vil også kunne avsløre produksjonsstrategier som f.eks. planlegging med hensyn til tetthet i merdene.

Professor Vassdal mener på bakgrunn av de samme bransjespesifikke forholdene som nevnt i forbindelse med fôrforbruk, at heller ikke avsløring av månedlige biomassetall kan svekke konkurranseevnen til oppdrettsselskapene. Biomassetall kan eventuelt si noe om behov for slakting, ettersom det er vanlig å balansere på grensen til maksimalt tillatt biomasse og slakting kan bli nødvendig. Ifølge Vassdal er det imidlertid god kapasitet i transportsystemer og slakterier hvis man er avhengig av slakting. Etter Vassdals syn er det derfor heller ikke rimelig å anta at forsert slakting på grunn av biomassetak vil kunne sette oppdrettere i en økonomisk vanskelig situasjon gjennom at slike opplysninger gjøres kjent. Som et parallelt eksempel fra en annen bransje, viser Vassdal til at NVE publiserer magasinbefylling på ukensnivå hele året. Magasinbeholdning utgjør kraftselskapenes varelager.

Nemnda legger til at det også finnes eksempler på at opplysninger om varelager gis ut innenfor oppdrettsbransjen, bl.a. har Wilsgård fiskeoppdrett gitt NMF informasjon om månedlige biomassetall.

På bakgrunn av Vassdals vurdering og andre virksomheters praksis har *flertallet* (Graver, Cabot, Nyrod og Vestrum) vanskeligheter med å se hvorledes offentliggjøring av månedlige biomassetall kan skade Nordlaks konkurransevne. Flertallet viser til formålet med miljøinformasjonsloven, som er å gjøre det lettere for den enkelte å bidra til vern av miljøet samt påvirke offentlige og private beslutningstakere i miljøspørsmål. Hvor mye fisk oppdretterne skal få lov til å ha i merdene til enhver tid er et spørsmål som både allmennheten og myndighetene er opptatt av. Biomassetallene vil for eksempel kunne brukes til å undersøke mulige sammenhenger mellom mengde fisk og uønskede hendelser som sykdomsutbrudd, som igjen kan benyttes til å påvirke myndighetenes kravstilling og oppfølging av bransjen.

Etter en konkret avveining finner flertallet at hensynet til offentliggjøring må veie tyngst i vurderingen etter mil. § 17 bokstav c jf. fvl. § 13 første ledd nr. 2. Slik saken er opplyst, er behovet for hemmelighold ikke tilstrekkelig godtgjort fra innklagdes side.

Flertallets konklusjon er dermed at klager har krav på informasjon om *månedlige biomassetall*.

Mindretallet (Pihlstrøm og Fjellstad) legger til grunn at opplysningene er konkurransesensitive og underlagt taushetsplikt etter mil. § 17 første ledd bokstav c, og viser i den forbindelse særlig til Fiskeridirektoratets vurdering. Mindretallet legger også vekt på Nordlaks sin vurdering av spørsmålet. Videre viser mindretallet til at allmenhetens behov for informasjon delvis vil være ivaretatt gjennom innsyn i miljøundersøkelsene for den enkelte lokalitet.

Krav 6: Navn og adresse på fôrleverandør de siste 10 årene ved lokalitet Skøyen

Vurdering av informasjonsplikt

Etter nemndas syn er opplysninger om navn og adresse på fôrleverandør ikke miljøinformasjon som definert i mil. § 2. Slik informasjon utgjør ikke en faktor som kan påvirke miljøet, jf. mil. § 2 bokstav b.

Nordlaks plikter dermed ikke å opplyse om navn på fôrleverandør etter miljøinformasjonsloven.

På den annen side følger det av *produktkontrollloven § 10 e* at dersom fôret kan medføre miljøforstyrrelse jf. § 1, har brukere av et produkt plikt til å opplyse om hvem som er tilvirker. Fiskefôr kan medføre miljøforstyrrelse i form av utslipp av fôrrester, jf. drøftelsen over. Videre kan fiskefôr i produksjonsfasen medføre miljøforstyrrelse ved at viktige fiskearter i økosystemet går til fiskefôr gjennom fiskemel og fiskeolje. Nordlaks plikter derfor å opplyse om fôrleverandør etter produktkontrollloven § 10 e.

Krav 7: NMF krever innsyn i de miljøundersøkelsene som er gjort i 2014, 2015 og 2016 i henhold til utslippstillatelsene eller etter annet pålegg rettet mot lokalitetene

Vurdering av informasjonsplikt

Det vises til sak 2016/9 Wilsgård fiskeoppdrett der nemnda konkluderte med at miljøundersøkelsene var omfattet av virksomhetens informasjonsplikt. Nemnda uttalte at miljøundersøkelsene måtte anses som faktiske opplysninger om faktorer som kan påvirke miljøet, jf. § 2 første ledd bokstav b, og at den forespurte informasjonen dermed var å anse som miljøinformasjon. Med henvisning til at krav til miljøundersøkelser er regulert i akvakulturdriftsforskriften, la nemnda til grunn at miljøundersøkelsene utgjorde forhold ved virksomhet som er over terskelen for det ubetydelige, jf. mil. § 16.

Nemnda tilføyde at miljøpåvirkning av oppdrettsvirksomhet er et tema som opptar mange og at formålet med undersøkelsene er å dokumentere miljøpåvirkningen ved det enkelte anlegg. Ved å få innsyn i miljøundersøkelsene kan den enkelte bidra til vern av miljøet gjennom å påvirke offentlige beslutningstagere, jf. lovens formål, jf. § 1. I tråd med dette mente nemnda at informasjonsplikten i § 16 ikke begrenser seg til miljøundersøkelser som virksomheten har gjennomført etter pålegg fra myndighetene. Dersom virksomheten på eget initiativ har gjennomført miljøundersøkelser, vil dette være relevant miljøinformasjon som omfattes av informasjonsplikten i miljøinformasjonsloven.

Nemnda har i tråd med vurderingene i sak 2016/9 kommet til at informasjonen klager krever er miljøinformasjon om forhold ved Nordlaks virksomhet som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, jf. mil. § 16 (1), og som virksomheten i utgangspunktet plikter å utlevere.

Er informasjonsplikten oppfylt?

Ifølge miljøinformasjonsloven § 18 kan etterspurt informasjon utleveres på den måten som anses "hensiktsmessig". Videre fremgår det at informasjonen som gis skal være "dekkende og forståelig i forhold til det informasjonsbehovet kravet gir uttrykk for." Dersom en forespørsel kan besvares fyllestgjørende ved å henvise til allment tilgjengelige offentlige registre, rapporter, produktmerking eller lignende, kan informasjonssøker henvises dit, jf. § 18 annet ledd annet punktum.

Hva som ligger i kravet til at henvendelsen må kunne besvares "fyllestgjørende" er nærmere beskrevet i forarbeidene, det vises til uttalelsen i Ot.prp. nr. 116 side 250:

"Bestemmelsen innebærer at innsynskravet kan besvares ved å vise til registre, rapporter eller lignende dersom opplysningene allerede foreligger der. Dette vil kunne være praktisk i en rekke tilfeller hvor informasjonen allerede er skrevet ned og kan gjøres tilgjengelig, selv om opplysningene ikke er utformet slik at de er et konkret svar på innsynsbegjæringen. Eksempel på dette er miljøplaner utarbeidet i landbruket eller miljørapporter laget i andre typer virksomheter. Det er imidlertid presisert at denne framgangsmåten bare kan benyttes hvor innsynsbegjæringen kan besvares tilfredsstillende på denne måten. Det innebærer at henvisning til rapporter eller registre eller lignende ikke oppfyller kravet dersom dette betyr at det i praksis blir vanskelig for den som ber om informasjon, å få svar på det vedkommende ønsker. Det kan for eksempel være tilfelle hvor det er lagret store mengder informasjon og det er vanskelig å finne fram til det som er relevant, eller det krever omfattende sammenstillinger av informasjonen for at vedkommende skal få svar på sitt spørsmål." (nemndas understreking)

Nordlaks anfører at kravet er besvart fyllestgjørende fordi miljøundersøkelsene er tilgjengelig på nettsiden til Fiskeridirektoratet <https://kart.fiskeridir.no/akva>. Alternativt tilbyr Nordlaks NMF å komme på besøk til deres kontor der de kan demonstrere hvordan man søker opp informasjon i databasene. Spørsmålet er om dette samlet gir klager et fyllestgjørende svar, jf. mil. § 18 annet ledd.

Det vises til sak 2016/9 der nemnda kom til at innklagde hadde oppfylt informasjonsplikten gjennom å henvise til Fiskeridirektoratets kartverktøy. Nemnda vurderte spørsmålet slik:

"Etter nemndas syn er Fiskeridirektoratets nettside både oversiktlig og enkel i bruk. De etterspurte miljøundersøkelsene kan bestilles gjennom noen få tastetrykk. Det kreves riktignok noe egeninnsats for å navigere seg frem til de aktuelle undersøkelsene ved første forsøk, men dette vil etter nemndas syn være forbigående etter hvert som man blir bedre kjent med nettsiden. Nemnda viser til at det i tillegg finnes en godt synlig brukerveiledning til kartverktøyet med tips til hvordan man kan søke opp informasjon om de forskjellige temaene. Ut fra dette mener nemnda at de etterspurte miljøundersøkelsene er "allment tilgjengelig" i henhold til mil. § 18 annet ledd annet punktum. Nemnda bemerker i denne sammenheng at det har skjedd en utvikling siden loven ble laget gjennom at stadig mer informasjon legges ut på internett, både av private og offentlige aktører. Tjenestene kan nok bli enda enklere for brukerne i fremtiden. Fiskeridirektoratets arbeid med å videreutvikle sine tjenester for blant annet å kunne laste ned miljøundersøkelsene direkte, er forbilledlig i så måte.

Klager har anført at det innebærer en uakseptabel overføring av informasjonsplikten til offentlige myndigheter når Wilsgård henviser til Fiskeridirektoratets nettside. Til dette vil nemnda påpeke at det ligger i lovens system at en virksomhet ikke skal behøve å reproducere eller gi ut informasjon flere ganger, jf. § 18 annet ledd. Det må i slike tilfeller være tilstrekkelig å henvise til nettsiden der informasjonen er tilgjengelig."

Nemnda slutter seg til denne vurderingen. Nordlaks har dermed oppfylt sin informasjonsplikt gjennom å henvise til Fiskeridirektoratet sin hjemmeside. Nemnda viser også til at Nordlaks har tilbudt klager veiledning i bruk av de offentlige databasene.

Krav 8: Hva heter firmaet som gjør tilstandsvurderingene (MOM-B) av lokaliteten(e)?

Vurdering av informasjonsplikt

Det fremgår av miljøinformasjonsloven § 2 første ledd bokstav b at faktiske opplysninger og vurderinger om faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet, herunder "forhold ved drift av virksomhet", regnes som miljøinformasjon. Begrepet "miljø", er i mil. § 2 andre ledd definert som "det ytre miljø inkludert kulturminner og kulturmiljø."

Nemnda legger til grunn at navn på firmaet som gjennomfører miljøundersøkelsene ikke faller innenfor miljøinformasjonsbegrepet, slik dette er definert i mil. § 2. Det dreier seg verken om opplysninger om miljøet eller en faktor som kan påvirke miljøet.

Nordlaks plikter dermed ikke å opplyse om navn på firmaet som har gjennomført miljøundersøkelsene.

Nemnda bemerker at opplysninger om hvilket firma som har gjennomført miljøundersøkelsene på den enkelte lokalitet fremgår av datasettet på Fiskeridirektoratets kartløsning ved å klikke seg inn på miljøundersøkelsen for den aktuelle lokalitet.

Krav 9: Antall rømmingshendelser i 2014, 2015 og 2016

Vurdering av informasjonsplikt

Nemnda legger til grunn at opplysninger om rømmingshendelser er miljøinformasjon om forhold ved Nordlaks virksomhet som kan medføre "en ikke ubetydelig ulempe på miljøet", jf. mil. § 16 jf. § 2. Det vises til at rømming av oppdrettslaks kan gi skader for de ville

fiskebestandene gjennom spredning av sykdom og endring av genetikken.³ Krav til tiltak for å forhindre rømming følger blant annet av forskrift om krav til teknisk standard for flytende akvakulturanlegg (NYTEK-forskriften) og gjennom forskrift om fellesansvar for utfisking mv. av rømt oppdrettsfisk er oppdrettsnæringen pålagt å planlegge og finansiere uttak av rømt laks i vassdrag.

Sett hen til myndighetenes regulering og den risikoen som rømt oppdrettslaks innebærer for de ville fiskebestandene, er det nemndas konklusjon at klager har krav på informasjon om antall rømmingshendelser for den aktuelle perioden.

Er informasjonsplikten oppfylt?

Nordlaks har henvist klager til Fiskeridirektoratets nettside www.kart.fiskeridir.no der informasjon om rømmingshendelser ligger tilgjengelig, og mener at informasjonsplikten er oppfylt. Alternativt tilbyr Nordlaks NMF å komme på besøk til deres kontor der de kan demonstrere hvordan man søker opp informasjon i databasene. Spørsmålet er om dette samlet gir klager et fyllestgjørende svar, jf. mil. § 18 annet ledd.

Det fremgår av forarbeidene at henvisning til rapporter eller registre eller lignende ikke oppfyller kravet dersom dette betyr at det i praksis blir vanskelig for den som ber om informasjon, å få svar på det vedkommende ønsker, jf. Ot.prp. nr. 116 side 250.

På Fiskeridirektoratets temaside for rømming kan informasjon om rapporterte rømminger lastes ned i pdf-format per år i perioden 2008-2016. Oversikten gir bl.a. informasjon om selskap, lokalitet, dato for rømming, type fisk og evt. gjenfangst. Informasjon om rømming kan også hentes ut fra kartløsningen, men er ifølge Fiskeridirektoratet selv ikke like lett tilgjengelig der.

Sett i lys av at innklagde også har tilbudt klager veiledning i bruk av de offentlige databasene mener nemnda at informasjonsplikten er oppfylt gjennom en henvisning til Fiskeridirektoratets nettside. Det vises for øvrig til drøftelsen under krav 2 og 7 og til vedtak i sak 2016/9.

Krav 10: Hvor ofte har Nordlaks hatt kontakt med Mattilsynet i perioden 2014 til 2016?

Vurdering av informasjonsplikt

Mil. § 16 gir enhver rett til miljøinformasjon om forhold ved virksomhet som kan ha en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Som miljøinformasjon regnes blant annet faktiske opplysninger og vurderinger om miljøet samt faktorer som kan påvirke miljøet, jf. mil. § 2 bokstav a og b.

Etter nemndas vurdering faller opplysninger om Nordlaks kontakt med Mattilsynet ikke innenfor miljøinformasjonsbegrepet, slik dette er definert i mil. § 2. Nordlaks plikter dermed ikke å gi klager denne informasjonen.

³ www.miljostatus.no og www.fiskeridir.no

Krav 11: Hvilke mengder PCB, dioksiner, dieldrin, toxaphen, bromerte flammehemmere og polybromerte difenyletere (PBDE) finnes i ferdig produsert oppdrettslaks fra anleggene?

Vurdering av informasjonsplikt

Nemnda legger til grunn at risiko for og evt. mengder giftstoffer i ferdig oppdrettslaks er omfattet av Nordlaks kunnskapsplikt og informasjonsplikt. Det vises til nemndas vurdering i sak 2015/10 Salten Aqua, der nemnda uttalte følgende:

"Det at myndigheten ikke har stilt krav om målinger av miljøgifter i ferdig produsert oppdrettslaks er imidlertid ikke avgjørende for kunnskapsplikten etter miljøinformasjonsloven § 9 og § 16. Virksomheten har en selvstendig plikt til å vurdere dette etter miljøinformasjonsloven. Brukes det miljøgifter i produksjonen, må det vurderes om det foreligger en aktuell risiko for at fisken kan ta opp i seg disse. Hvis dette er tilfelle, og omfanget er slik at det er en aktuell fare for at det er miljøgifter i oppdrettslaksen som overstiger referanseverdiene, så foreligger det en fare for en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Dersom det ikke brukes miljøgifter i tilsetningsstoffene til mærene, så tilsier dette at det ikke er giftstoffer i ferdig produsert oppdrettslaks. Etter nemndas vurdering foreligger dermed ikke fare for «ubetydelig påvirkning på miljøet» jf. §§ 9 og 16, og etter § 9 vil det ikke være nødvendig å måle ferdig produsert oppdrettslaks.

Salten Aqua må på denne bakgrunn ut fra de miljøgifter som er tilsatt mærene foreta slike vurderinger, og gi informasjon om tilstedeværende risiko for at disse er tatt opp i fisken og foreligger i den ferdig produserte oppdrettslaksen. Hvis risikoen er aktuell, må den aktuelle konsentrasjonen dokumenteres med målinger."

Med henvisning til nemndsavgjørelsen over, er det nemnda konklusjon at Nordlaks plikter å gjøre selvstendige vurderinger av risiko på bakgrunn av eventuell bruk av miljøgifter i merdene eller andre forhold som kan tilsi at det er en risiko.

Er informasjonsplikten oppfylt?

Nordlaks har henvist klager til Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES) nettside samt til Mattilsynet. På www.nifes.no finnes bl.a. forskningsbasert informasjon om uønskede stoffer i sjømat og hvordan dette påvirker mattryggheten, herunder helseeffekter. Informasjonen er på et generelt nivå og gir således ikke klager informasjon om miljørisikoen ved de aktuelle oppdrettslokalitetene. På denne bakgrunn finner nemnda at nettsidene isolert sett ikke gir et dekkende svar på forespørselen, slik mil. § 18 krever.

Nordlaks har i et svar på et annet spørsmål fra klager opplyst at det ikke benyttes miljøgifter i merdene. I så fall tilsier dette at det ikke er giftstoffer i ferdig produsert oppdrettslaks og at målinger vil være unødvendig, jf. også nemndas synspunkt i overnevnte sak.

Dersom det foreligger en risiko for at andre innsatsfaktorer enn merdene kan føre til kontaminasjon av den ferdige oppdrettslaksen, plikter imidlertid Nordlaks å gjøre en vurdering av tilstedeværende risiko og behovet for målinger.

Krav 12: Informasjon om bruk av lusevann etter behandling av oppdrettslaks med hydrogenperoksid eller andre virkestoffer i 2014, 2015 og 2016, inkludert:

- *når hvert enkelt utslipp skjedde,*
- *hvor utslippet skjedde, angitt med geografisk navn og kartkoordinater,*
- *mengde hydrogenperoksid /virkestoff brukt,*
- *samt hvilke andre virkestoffer mot lakselus som eventuelt har blitt brukt i tillegg i forbindelse med det enkelte utslipp*

Vurdering av informasjonsplikt

Likelydende krav har tidligere blitt behandlet av nemnda i sak 2014/11 Sinkaberg-Hansen. Nemndas flertall kom her til at informasjon om bruk av lusevann med hydrogenperoksid eller andre virkestoffer, var omfattet av informasjonsplikten til innklagde virksomhet. Nemnda la vekt på flere momenter i drøftelsen av om opplysningene angikk forhold over terskelen for det ubetydelige, jf. mil. § 16:

"Lakselus er i dag en av de største utfordringene oppdrettsnæringen står overfor, og som konsekvens av dette har bruken av lusemidler, og da særlig hydrogenperoksid økt kraftig de siste årene. Selv om faglige vurderinger tyder på at det ikke er noen særlig miljørisiko forbundet med å slippe ut lusevannet, vil det alltid være noe usikkerhet knyttet til dette fram til man har mer erfaring og kunnskap. Spørsmålet engasjerer mange deriblant fiskere som er engstelige for at utslipp av lusevann skal skade miljøet. Det at myndighetene også vurderer spørsmålet om utslipp av lusevann skal reguleres, taler for at allmennheten bør ha krav på informasjonen. På bakgrunn av lovens formål, som blant annet er å gjøre det lettere for den enkelte å bidra til vern av miljøet og å kunne påvirke i miljøspørsmål, har nemnda etter en samlet vurdering kommet til at informasjon om utslipp av avlusningsvann, herunder tid og sted for det enkelte utslipp samt mengde og type avlusningsmedikamenter, utgjør et forhold som kan ha en «ikke ubetydelig påvirkning på miljøet».

Mindretallet sluttet seg til flertallets drøftelse av om informasjonen knyttet seg til "forhold som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet", men mente at brønnbåtene (som forestår avlusningen) var rett pliktsubjekt.

Nemnda legger til grunn flertallets vurdering i sak 2014/11 og mener konklusjonen må opprettholdes i foreliggende sak. Det er ikke fremkommet nye opplysninger i saken som tilsier at utslipp av lusevann ligger under terskelen for "ikke ubetydelig" i mil. § 16. Tvert imot, støtter etterfølgende forhold opp om nemndas konklusjon i sak 2014/11. Det vises til at myndighetene ved Nærings- og fiskeridepartementet har innført nye regler som innebærer at det er forbudt å tømme badevann tilsatt legemidler mot lakselus fra brønnbåt i sjø nærmere enn 500 meter fra reke- og gytefelt (forbudssoner), jf. ny § 22a i forskrift om transport av akvakulturdyr av 17. juni 2008 nr. 820.

Med henvisning til sak 2014/11 og etterfølgende forhold er det derfor nemndas konklusjon at Nordlaks plikter å utlevere etterspurt informasjon til klager.

Er informasjonsplikten oppfylt?

Nordlaks har henvist klager til nettsiden www.barentswatch.no/fiskehelse for informasjon om medisinbruk mot lakselus. Spørsmålet er om dette samlet gir klager et fyllestgjørende svar, jf. mil. § 18 annet ledd.

Nettsiden www.barentswatch.no/fiskehelse gir mulighet for å laste ned datasett om tiltak mot lakselus, avgrenset til lokalitet og årstall. Nettsiden er pedagogisk og enkel i bruk. Datasettet som kan lastes ned oppgir uke, årstall, behandlingsmetode, medikamentbruk, omfang, kommune og breddegrad som er rapportert fra den enkelte virksomhet. Det ser imidlertid ut til at datasettet ikke er fullstendig på alle områder. Blant annet er det gjennomgående at mengde hydrogenperoksid brukt i forbindelse med lusebehandling ikke er oppgitt. Det kan også være noe uklart hvorvidt breddegradene viser til lokaliteten eller droppstedet for lusevannet. Holdt opp mot klagers spesifikke spørsmål, gir nettsiden således bare delvis et dekkende svar.

Dersom Nordlaks har benyttet hydrogenperoksid som behandlingsmetode på sine lokaliteter i perioden 2014 til 2015 og datasettet ikke gir klager svar på alle spørsmålene, plikter Nordlaks således å gi klager denne informasjonen.

Krav 13: Hvilke typer "skadedyr" Nordlaks har avlivet i nærheten av oppdrettslokalitetene i 2014, 2015 og 2016. Med skadedyr mener NMF alle typer snyltedyrr, pattedyr, fugler og fisk.

Vurdering av informasjonsplikt

Spørsmålet om avlivning av skadedyr var omfattet av informasjonsplikten til oppdrettsselskapet Salten Aqua ble besvart bekreftende av nemnda i sak 2015/10 (side 8 i vedtaket). Det samme må etter nemndas syn gjelde i foreliggende sak. Nordlaks plikter derfor å gi klager etterspurt informasjon. Nemnda tilføyer at informasjonsplikten ikke bare omfatter avlivning av dyr det ikke er åpnet for lovlig jakt på, slik svaret fra Nordlaks kan tolkes.

Er informasjonsplikten oppfylt?

Det følger av mil. § 18 annet ledd annet punktum at dersom en forespørsel kan besvares fyllestgjørende ved å henvise til allment tilgjengelige offentlige registre, rapporter, produktmerking eller lignende, kan informasjonssøker henvises dit.

Nordlaks har henvist klager til offentlig elektronisk postjournal (OEP) hva gjelder informasjon om fellingstillatelser som er gitt fra Fylkesmannen. Nemnda tolker svaret fra Nordlaks dithen at felling av dyr som ikke krever særskilt tillatelse, vurderes å falle utenfor informasjonsplikten. Nemnda er som nevnt over ikke enig i dette synspunktet, og mener informasjonsplikten etter mil. § 16 omfatter avlivning av skadedyr uavhengig av hvilket forvaltningsregime som gjelder for uttak etter gjeldende regelverk. Nordlaks har derfor ikke oppfylt informasjonsplikten på dette punkt.

Det gjenstår å ta stilling til om henvisningen til OEP gir klager et fyllestgjørende svar for deler av kravet, jf. mil. § 18.

For å få tilgang til aktuelle fellingstillatelser må klager selv søke opp aktuelle tillatelser og begjære innsyn hos Fylkesmannen via OEP. Nemnda har tidligere uttalt at informasjon ikke er

"allment tilgjengelig" dersom det må begjæres innsyn hos offentlige myndigheter, se sak 2014/9 Sjøtroll. Tilsvarende synspunkt gjør seg gjeldende i denne saken.

Nordlaks plikter etter dette å gi klager informasjon om avlivning av dyr ved oppdrettslokalitetene i 2014, 2015 og 2016, med unntak av enkeltstående eller tilfeldige avlivninger av mindre betydningsfulle dyr. .

Krav 14: Informasjon om risikoen for at medisinbruken ved anleggene kan få betydning for mattryggheten og for naturlige arter i sjøen

Vurdering av informasjonsplikt

Det vises til nemndas vurdering i sak 2014/5 Salten Aqua der nemnda konkluderte med at risikoen for at medisinbruken ved anleggene kunne få betydning for mattryggheten og naturlige arter i fjorden, var omfattet av Salten Aquas informasjonsplikt etter mil. § 16.

Nemnda legger den tidligere avgjørelsen til grunn. Nordlaks plikter derfor å gi klager informasjon om risikoen for at medisinbruken ved anleggene kan få betydning for mattryggheten og for naturlige arter i sjøen

Er informasjonsplikten oppfylt?

Nordlaks viser til at legemidlene er godkjent av norske myndigheter og foreskrevet av autorisert fiskehelsepersonell og at dette ivaretar hensynet til mattrygghet og omkringliggende miljø. For informasjon om virkestoffer og egenskaper ved de aktuelle legemidlene, henvises klager til nettsiden <http://www.felleskatalogen.no/medisin-vet>. Nordlaks har også tilbudt klager veiledning i bruk av de ulike nettsidene som det er henvist til.

Spørsmålet er om dette samlet sett gir klager et dekkende og forståelig svar i forhold til kravet, slik mil. § 18 annet ledd annet punktum krever.

Det følger av drøftelsen over at medisinbruken og tilhørende risiko for det omkringliggende miljø og mattrygghet utgjør et forhold ved Nordlaks sin virksomhet. Det er etter nemndas syn derfor ikke tilstrekkelig å henvise til at myndighetenes godkjenning og fiskehelsepersonell ivaretar hensynet til miljø og matsikkerhet. Nordlaks plikter å ha kunnskap om og informere om eventuell risiko for miljø og helse basert på medisinbruken (type og mengder) ved sine anlegg. Nettsiden som det vises til gir så vidt nemnda kan se ikke fyllestgjørende informasjon på dette punkt.

Nemnda har etter dette kommet til at informasjonskravet ikke er besvart. Nordlaks plikter å gi klager informasjon om risikoen for at medisinbruken ved anleggene kan få betydning for mattryggheten og for naturlige arter i sjøen.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Klagen tas delvis til følge.

Nordlaks plikter innen 30 dager etter mottakelsen av vedtaket å gi klager informasjon om:

- **hvor store mengder fisk som døde ved anleggene i 2014, 2015 og 2016, jf. krav 1**
- **ikke ubetydelige sykdomsutbrudd av andre sykdommer enn PD, ILA og lakselus, jf. krav 2**
- **ukentlig fôrforbruk per lokalitet for årene 2014, 2015 og 2016 og for de siste 10 årene ved lokalitet Skøyen, samt fôrmengde per kg produsert laks per måned/år for lokalitet Skøyen, jf. krav 3 og 4**
- **månedlige biomassetall for årene 2014, 2015 og 2016, jf. krav 5**
- **navn på fôrleverandør ved lokalitet Skøyen de ti siste årene, jf. krav 6**
- **risiko for at andre innsatsfaktorer enn merdene kan føre til kontaminasjon av den ferdige oppdrettslaksen, jf. krav 11**
- **bruk av hydrogenperoksid til behandling av lakselus i årene 2014, 2015 og 2016, jf. krav 12, dersom datasettet på nettsiden www.barentswatch.no ikke gir svar på alle spørsmålene**
- **avlivning av dyr i nærheten av oppdrettslokalitetene i 2014, 2015 og 2016, med unntak av enkeltstående eller tilfeldige avlivninger av mindre betydningsfulle dyr, jf. krav 13**
- **risikoen for at medisinbruken ved anleggene kan få betydning for mattryggheten og for naturlige arter i sjøen, jf. krav 14**

Vedtaket er avsagt etter behandling på nemndsmøtet 19. april 2017 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Tvist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål.

Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

Oslo, 9. juni 2017

Hans Petter Graver

Sigrid Andersen Cabot

Ina Lindahl Nyrud

Andreas Pihlstrøm

Elin Vestrum

Torgrim Fjellstad